

ONDERWIJS ANDERS ORGANISEREN

EEN VERHAAL UIT DE PRAKTIJK

In november 2020 heeft basisschool Uniek (Hoeven) van de onderwijsinspectie het predicaat goed gekregen, waarbij de zij vooral enthousiast was over de manier waarop zij binnen BS Uniek het doelgericht werken gecombineerd met het spelend leren aanbieden én over de betrokkenheid van het team.

BS Uniek is drie jaar geleden ontstaan uit een fusie van twee scholen (de Reuzelaar en de Lindelommer). BS Uniek maakt samen met de Peuteropvang de Hummelhoeve en Kober Kinderopvang deel uit van het KansenRijk. Wat maakt dat doelgericht werken gecombineerd met het spelend leren zo goed geïmplementeerd is in de school? En hoe krijg je het gehele team zo betrokken bij de organisatie?

In gesprek met..

We gingen in gesprek met Janey van Kaam, directeur van basisschool Uniek in Hoeven. Voor Janey is dit haar derde schooljaar als directeur op deze school. Het was een uitdaging om van twee fusiescholen één geheel te maken. Het team van basisschool Uniek is groot en er is veel diversiteit. Janey geeft aan dat ze gestart is het met uitzetten van een duidelijke missie en visie, hetgeen nu het fundament van de school is. Janey: *'Het is belangrijk om een heldere koers uit te zetten, zodat alle neuzen dezelfde kant op komen te staan. Het team is veelvuldig betrokken bij de visie en missie van de school, dat komt de kwaliteit van het onderwijs ten goede'*. Al snel werd duidelijk dat het streven werd om het onderwijs 'anders' te gaan organiseren. Het team heeft de tijd gekregen om te ontwikkelen, waarbij het managementteam (directeur en onderwijskundig teamleiders) hebben meegedacht en ondersteund. *'Het is belangrijk om het gesprek met elkaar aan te blijven gaan'*. Ook het tijdig inschakelen van externe professionals, die goed luisteren naar de hulpvraag en die passen bij de visie, is volgens Janey een kracht.

BS Uniek streeft naar kwalitatief hoogwaardig onderwijs in een veilige en uitdagende omgeving. Samen leren en werken staat hierbij hoog in het vaandel. Janey geeft aan dat enthousiaste en vakbekwame leerkrachten zorgen voor een goed pedagogisch didactisch klimaat met een goede sfeer, waarin de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Medewerkers hebben oog voor talenten, mogelijkheden, en kansen op didactisch, sociaal emotioneel en creatief gebied. De onderwijsinspectie

herkent deze ambities. Er werd aangegeven dat de school trots mag zijn op het didactisch handelen (vanuit de EDI elementen) als ook op de professionele teamcultuur. *'Het zijn beide pijlers waar we veel tijd en energie in geïnvesteerd hebben. Het didactisch handelen moet in het DNA van iedere leerkracht zitten, om echt gedragen te kunnen worden'*. Janey vertelt over de samenwerking met Edux. Adviseurs Marcel Peters en Anouk Brouns zijn nauw betrokken bij de ontwikkelingen op Uniek.

Adviseur Marcel Peters is met het team gaan bouwen aan goed didactisch onderwijs in de groepen 3 tot en met 8. Het doelgericht werken op school heeft een prioriteit gekregen, waarbij er nadrukkelijk gekeken wordt naar de doorgaande leerlijn. Middels Expliciete Directe Instructie (EDI), doelgericht werken en omgaan met niveauverschillen is het didactisch handelen van het team versterkt. Janey: *'Het team heeft geleerd om te kijken naar wat relevant en nodig is, vanuit de doelen en de resultaten'*. Adviseur Marcel Peters: *'Het team durft nu beter keuzes te maken in het lesaanbod. Zij kijken of het aanbod aansluit bij de specifieke didactische middenmoot en kiezen of zij versneld of vertraagd door de leerstof heen gaan waar nodig'*. Samen met Marcel is Janey de klassen in geweest (klassenbezoeken), om het didactisch handelen in kaart te brengen. Janey: *'Voor mij was het belangrijk om na te gaan waar we stonden en welke ontwikkelpunten we hieruit gezamenlijk naar voren zagen komen. In het begin zagen we nog te vaak een passieve houding bij leerlingen. Een van de speerpunten die naar voren kwam, was het vergroten van de betrokkenheid van leerlingen'*.

Adviseur Anouk Brouns heeft zich met het team vooral gericht op het anders organiseren van het leren in de onderbouw, in lijn met wat er in de rest van de school gebeurt; doelgericht werken met een sterke didactiek. Dus bouwend aan een doorgaande lijn binnen de school. Maar deze didactiek is naast het geven van een goede instructie óók gericht op spel. Juist op het spelend leren heeft de school complimenten gekregen van onderwijsinspecteur. De onder- en middenbouw heeft geleerd om keuzes te maken. Janey: *'We werken doelgericht, om onze opbrengsten in de groepen 1 tot en met 4 te verhogen. Spelend leren is hierbij de kern; vormgegeven vanuit doelen'*. Janey geeft aan dat er is gestart met het implementeren van spelend leren in de kleutergroepen. Het succes is het enthousiasme van de leerkrachten. *'Adviseur Anouk heeft hier een grote positieve rol in gehad. Haar enthousiasme en expertisen werken aanstekelijk. Ze heeft goed zicht op wat nodig is en welke keuzes er ook binnen de school gemaakt kunnen worden. Anouk neemt geen blad voor de mond, maar biedt ook ruimte aan het team. Een prettige combinatie om een andere vorm van onderwijs geven te implementeren'*. Janey geeft aan dat ze de leerkrachten uit de kleuterbouw, maar ook leerkrachten uit de andere bouwen de ruimte heeft geboden om op praktijkonderzoek uit te gaan, in de zoektocht om het onderwijs anders te organiseren. Het team is op bezoek gegaan bij andere scholen en hebben de succeservaringen van andere scholen meegenomen in hun eigen rugzak. In de kleuterbouw wordt gewerkt met lokaal doorbrekend werken. Janey licht toe: *'We hebben zes themalokalen voor de kleutergroepen: een rekenlokaal, een taallokaal, een spellokaal (sociaal-emotioneel), een motorieklokaal en een creatief lokaal. In plaats van dat de kleuters met een vaste leerkracht in een vast lokaal onderwijs krijgen, krijgen zij iedere dag les in een ander lokaal, wel van de vaste leerkracht én met hun groep. Een veilig leerklimaat vinden zij heel belangrijk. Per lokaal ligt er nadruk op één*

ontwikkelgebied, waar het gehele lokaal ook op ingericht is'. Het werken met de themalokalen zorgt ervoor dat kinderen worden ondergedompeld in een bad van het betreffende ontwikkelgebied.

Na het succes bij de kleuters, is Marcel met de leerkrachten van de groepen 3-4 aan de slag gegaan om de werkwijze vanuit de groepen 1-2 door te trekken. Marcel: *'In deze groepen wordt het onderwijs vorm gegeven vanuit een methodeleerlijn gegeven vanuit een methodeleerlijn als didactische onderlegger, zonder deze van 'A tot Z' te volgen. Lesdoelen worden door de kinderen veel meer spelend aangeboden dan alleen vanuit het werkboek of tablet. In alle groepen 3-4 zijn hoeken terug te vinden waarin kinderen op andere manieren de doelen kunnen behalen. De leerkrachten bieden deze doelen beredeneerd aan en zijn in staat de ontwikkeling van hun kinderen op de juiste manier kunnen volgen'*. Vervolgens is Anouk met de leerkrachten van de groepen 3 en 4 gaan kijken naar de mogelijkheden voor rijk spel in een prikkelende omgeving.

**De slogan van basisschool Uniek
'Werken met de kinderen van nu voor de
maatschappij van morgen'.**

Wanneer je wilt bouwen aan goed en ander onderwijs op je eigen school, is het belangrijk om je team tijd en ruimte te geven om te ontwikkelen. Ook in het taakbeleid van de school dien je hierin rekening te

houden. Een van de voorbeelden van anders inrichten is het aannemen van een eventmanager. Janey: *'Op school werken we met een eventmanager, die alle evenementen op school voor ons regelt. Dit betekent dat er voor ieder teamlid tijd over blijft in het taakbeleid om aan het onderwijs anders organiseren te besteden'*. Daarnaast dien je volgens Janey vanuit de aansturing ook tijd vrij te maken om de studiedagen in het teken van deze ontwikkelingen te zetten. *'Belangrijk is om op de studiedagen zowel aandacht te geven aan inhoudelijke onderwerpen, als ook aan teamcultuur en samenwerking'*. Dit laatste is gedaan in samenspraak met adviseurs Marcel en Anouk, en heeft prachtige resultaten opgeleverd. Anouk Brouns: *'Het team heeft zicht gekregen op ieder zijn of haar unieke talenten en ze hebben ook geoefend in het vangen van hun valkuilen. Het team is echte gesprekken met elkaar gaan voeren, wat de professionele relatie in samenwerking enkel ten goede komt. Iets wat ieder team verdient, maar wat een absolute noodzaak is wanneer je grote veranderingen met elkaar succesvol wilt gaan doorvoeren'*.

Een risico van onderwijsvernieuwingen invoeren is dat door de waaier van de dag en/of wisselingen van het team de vernieuwingen langzaam wegebben. De visie en missie dienen centraal te blijven staan, en ook te leven in de school. Janey: *'In de teamkamer staat per miniteam (bouw) een doelenbord centraal, waarbij de (vanuit het jaarplan afgeleide) doelen en acties zichtbaar worden. Ieder team wordt aangestuurd door een bouwcoördinator, die zicht houdt op deze doelen en acties. Ook het vieren van successen krijgt een centrale rol in het team'*. In de aansturing is een duidelijke kwaliteitscyclus belangrijk. De bouwcoördinatoren vormen samen met de directie de stuurgroep en zijn samen verantwoordelijk voor de onderwijsontwikkelingen in de school.

Sociale klimaat

Het sociale klimaat wordt daarnaast vormgegeven aan de hand van de uitgangspunten van Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS). SWPBS draagt bij aan een schoolbrede aanpak om een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat het leren bevordert. Binnen de school wordt er gewerkt met gedragsverwachtingen die aansluiten bij de kernwaarden. Verwachtingen voor het spelen, verwachtingen voor het gedrag in de groep én de omgang met elkaar, de materialen en de omgeving. De gedragsverwachtingen zijn niet alleen leidend in de omgang met en tussen de kinderen, maar ook voor ouders en medewerkers.

Toekomstige ambities

Janey geeft aan dat de ontwikkelingen nog niet klaar zijn; er liggen nog veel ambities voor de toekomst. Allereerst dienen de ingezette ontwikkelingen goed geborgd blijven te worden. Daarnaast zijn er ambities om de verbinding tussen opvang en onderwijs verder te versterken. Een van de eerste stappen die hierin gemaakt zijn, is het uitnodigen van de teamleden in de opvang voor interessante studiedagen. Daarnaast ligt er de ambitie om het kwaliteitsstelsel van de school nog uit te breiden, de zelfevaluaties (rondom kwaliteit) nog uit te breiden en meer in te zoomen op de uitstroommogelijkheden van de leerlingen.

Meer weten?

Voor meer informatie kun je contact opnemen een van de Edux adviseurs (info@edux.nl).